

стига до 36 двадружинни полка, артилерията се увеличава отъ 6 на 9 полски полка, формира се планинска артилерийска бригада, увеличава се конницата съ нови 6 ескадрона, по единъ при всѣки отъ шестѣ конни дивизии. Пионернитѣ дружини се развърнаха отъ 3 въ 9. Формираха се още 3 дивизионни командувания и управления, та по такъв начинъ дивизиитѣ станаха всичко 9. Тая организация остана въ сила, съ незначителни измѣнения—увеличение на конницата която достигна презъ 1907 г. обща численостъ отъ 11 конни полка, нѣкои опити за съкращаване на войската въ началото на 1908 г. по бюджетни съображения — до началото на Балканската война. Въ Балканската война ние се явихме съ организацията, набелязана презъ 1904 г.

Презъ цѣлия този периодъ, едновременно съ грижитѣ за развиването на армията въ чисто организационно отношение, се положиха голѣми и правилно насочени грижи за бойното въоръжение на армията. Заедно съ реорганизацията на войската презъ 1891 г. ние имахме и превъоръжаване на пехотата съ магазинни манлхерови пушки; едновременно пъкъ съ реорганизацията презъ 1904 г. се пристъпи къмъ превъоръжаване на артилерията съ скорострелни орджия система Шнайдеръ. Попълването на войската съ запаси отъ облѣкло и бойни припаси винаги е била една голѣма грижа на нашитѣ военни организатори, които обаче сж се сблъскали често съ голѣмото скъперничество на българския парламентъ когато се касае за военни разходи, върху които по него време безогледната демагогия на нѣкои политически дейци отправяше най-остри и несправедливи критики.

Не по-малки бѣха грижитѣ за обучението и възпитанието презъ периода 1888—1912 г. Поради липсата на висше военно-учебно заведение въ страната, нашитѣ офицери съ висше военно образование се подготвяха въ военнитѣ академии въ Русия, Италия, Белгия и Франция. Макаръ това обстоятелство да се отразяваше до нѣкъде неблагоприятно на еднаквата подготовка и на установяването на една единствена военна доктрина, все пакъ неудобствата отъ това не бѣха тъй голѣми, понеже нашитѣ военни уставы отразяваха винаги една цѣлостна доктрина—до къмъ 1900 г. ние

се ръководихме отъ военни уставы, които бѣха заети отъ руската армия, а отъ 1900 г. нататъкъ се започна постепенното прилагане на френскитѣ военни уставы, които отразяваха една здрава доктрина на нападателенъ устремъ, напълно съобразенъ съ високитѣ морални качества на българския войникъ и съ нашитѣ национални особености. Отъ друга страна, дветѣ военно-учебни заведения—военното училище и школата за запасни офицери дадоха единъ контингентъ отъ добре подготвени началници въ войската.

По такъв начинъ нашата войска се намѣри въ надвечерието на балканската война на една сравнително голѣма висота въ организационно и учебно отношение, което се дължи на просвѣтенитѣ усилия на редица висши началници, измежду които на първо мѣсто трѣбва да се спомене, несъмнено покойния генералъ Михаилъ Савовъ, който бѣше министръ на войната и въ двата момента на най-широкъ организационенъ размахъ—къмъ 1891/1892 г. и къмъ 1904/1904 г.

Великолепнитѣ подвизи на нашата войска презъ балканскитѣ войни 1912/1913 г. сж толкова известни, че тукъ нѣма защо да се спираме върху тѣхъ. Ще изтъкнемъ само, че презъ тия тежки военни изпитания, проличаха не само отличнитѣ качества и добрата подготовка на нашия войникъ, не само солидната организация на българската военна мощъ, но, заедно съ това, разкриха се и нѣкои сериозни недостатѣци на нашата военна система. На първо мѣсто тукъ трѣбва да се изтъкне недостатъчното снабдяване на армията съ бойни припаси, съ облѣкло, медикаменти и нуждата отъ по-голѣмо развитие на транспортната и други спомагателни служби. Икономитѣ, наложени отъ политикитѣ съ чисто демагогски цели презъ мирното време се отразиха много тежко не само върху здравето и удобствата на войницитѣ, но повлияха отрицателно и върху самия ходъ на военнитѣ операции.

Следъ свършека на балканската война нашата армия се намѣри предъ едно изобилие отъ ний-ценни поуки, нѣкои отъ които бѣха платени твърде скъпо. Периода 1913—1915 г. между свършека на балканската и нашата намѣса въ свѣтовната война бѣше използванъ най-интензивно съ огледъ къмъ тия поуки и за отстраняване константиранитѣ де-